

Danuta A. Ptaszyńska

Wystawa "Zabytki nad Bzurą z lotu ptaka"

Ochrona Zabytków 50/4, 401-402

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WYSTAWA „ZABYTKI NAD BZURĄ Z LOTU PTAKA”

W trakcie sesji popularnonaukowej pt. „Łowicz w środowisku kulturowym”, odbywającej się 28 października 1996 r. w muzeum w Łowiczu, zaprezentowana została wystawa fotograficzna „Zabytki nad Bzurą z lotu ptaka w obiektywie Wiesława Stępnia”. Inicjatorem zarówno sesji jak i wystawy był Zarząd Główny Towarzystwa Opieki nad Zabytkami — Komitet Ochrony Zabytków nad Bzurą.

Wystawa obejmuje 40 — głównie barwnych — fotogramów oraz planszę tytułową o formacie 30 x 40 cm oprawnych w ramki o wymiarach 40 x 50 cm. Wykonana została z negatywów pochodzących ze zbiorów Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie autorstwa Wiesława Stępnia, dyrektora Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowe-

go w Łodzi, który od lat w ten sposób dokumentuje zabytki architektury z terenu całego niemal kraju. Na wystawie znajdują się również fotografie z negatywów własnych autora.

Pomysłodawcą wystawy, autorem scenariusza i komisarzem wystawy był Feliks Ptasiński, Prezes Komitetu Ochrony Zabytków nad Bzurą. Komitet działający od siedmiu lat postawił przed sobą zadanie upowszechniania wśród społeczeństwa spraw związanych z popularyzacją tradycji, zabytków architektury, pamiątek historycznych, środowiska naturalnego i kulturowego miejscowości położonych nad Bzurą. Zadania te realizowane są przez różnorodne formy, jak: szkolenia, odczyty, wystawy, sesje popularnonaukowe czy upamiętnianie miejsc związanych z historią tego regionu.

Przedstawiając fotografie 25. miejscowości z lotu ptaka organizatorzy chcieli zwrócić uwagę społeczeństwa na ten interesujący, choć zapewne niecodzienny sposób spojrzenia na zabudowę historyczną tego regionu: układy urbanistyczne miast i wsi, założen pałacowo-ogrodowych i poszczególnych obiektów zabytkowych usytuowanych w bogatej zieleni.

Przeгляд najbardziej interesujących obiektów rozpoczynają fotogramy franciszkańskiego zespołu klasztorowego w Łagiewnikach, położonego na obszarze wielkiej Łodzi, z dobrze widocznymi zabudowaniami kościoła i klasztoru z XVIII w. oraz otaczającym je lasem, na obszarze którego zlokalizowane są źródła rzeki Bzury. Następne ujęcia to wczesnośredniowieczne grodzisko i kolegiata w Tumie pod Łęczycą oraz zabu-

Łowicz, Rynek Kościuszki wraz z otoczeniem. Ze zbiorów Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Fot. W. Stępień 1991 r.

Kościuszki Square with environs. From the coll. of the Centre for the Documentation Monuments in Warsaw. Photo: W. Stępień 1991

dowa miasta Łęczycy z dobrze zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym i pozostałościami zamku królewskiego. Do interesujących, choć może powszechnie nie znanych dawnych miast, pozbawionych obecnie praw miejskich, należą np. Piątek, na rynku którego znajduje się pomniczek symbolizujący geometryczny środek Polski, czy wieś Orłów z grodziskiem wczesnośredniowiecznym zlokalizowanym na łąkach nad rzeką. Miejscowość ta do 1865 r. posiadała status miasta powiatowego. Podobną historię ma również położona opodal Sobota, ze słabo wprawdzie rozwiniętym, ale czytelnym średniowiecznym rozplanowaniem, gotycko-renesansowym kościołem parafialnym przy rynku i zameczkiem na Kopcu.

Jednym z najlepiej udokumentowanych na wystawie miast jest niewątpliwie Łowicz ze swą historyczną zabudową, z dwoma pla-

cami rynkowymi i dominantami kościołów i klasztorów oraz ruinami dawnego zamku biskupiego. Ciekawie z lotu ptaka przedstawia się położony na skarpie nadrzecznej Sochaczew z ruinami zamku kasztelańskiego, czy wieś Brochów z obronnym kościołem pw. św. Rocha i założeniem dworsko-parkowym. Podobnie powiedzieć można o fotogramach zespołu pałacowego w Nieborowie, klasycystycznego pałacu w Walewicach usytuowanego w krajobrazowym parku z przyległymi zabudowaniami gospodarczymi, w których mieści się słynna stadnina koni, czy dworu w Borowie, miejscu urodzenia premiera Władysława Grabskiego. Przegląd zabytków nad Bzurą zamykają fotogramy z widokiem na Wyszogród w miejscu, gdzie Bzura wpada do Wisły, oraz położony opodal Czerwińsk z romańską bazyliką pod wezwaniem NMP i zespołem za-

budowań klasztornych (por. il. na okładce).

Wystawa, choć z konieczności w dużym skrócie ukazująca historię tego regionu, została dobrze przyjęta przez miejscową społeczność. Z zainteresowaniem oglądano znane sobie obiekty, ale pokazane inaczej — w ujęciu z góry; podziwiano współistnienie architektury z bogatą szatą roślinną.

Fotogramy znad Bzury prezentowane były dotychczas w siedzibie TOnZ w Warszawie, w muzeach w Łowiczu i Łęczycy, a w najbliższym czasie pokazane zostaną w muzeum w Kutnie. Organizatorzy przewidują eksponowanie ich w przyszłości we wszystkich pozostałych placówkach muzealnych nad Bzurą. Łatwa do transportu wystawa (mieści się w samochodzie osobowym) stanowi dobrą ilustrację do odczytów oraz prezentowania na posiedzeniach gminnych rad poświęconych ochronie zabytków.

Danuta A. Ptaszyńska